# GENERALINIO ADVOKATO DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER IŠVADA,

pateikta 2005 m. spalio 20 d. [1]

1. Komisija pagal EB 226 straipsnį pareiškė Austrijai ieškinį dėl pripažinimo, kad ši valstybė narė nevisiškai ir neteisingai perkėlė 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyvą 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo [2] (toliau – direktyva).

2. Komisija kaltina Austriją dėl įsipareigojimų pagal minėtos direktyvos 2 straipsnį, 7 straipsnio 3 dalį, 8 straipsnio 2 dalį, 11 straipsnio 2 dalies c ir d punktus, 13 straipsnio 2 dalies a ir b punktus, taip pat 18 straipsnį neįvykdymo.

## I — Direktyva

3. Darbuotojo apsauga darbo aplinkoje yra socialinis tikslas – tai išplaukia iš 2000 m. gruodžio 7 d. Nicoje paskelbtos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos [3] 31 straipsnio 1 dalies, kuri kiekvienam darbuotojui pripažįsta teisę dirbti „saugiomis, jo sveikatą ir orumą atitinkančiomis darbo sąlygomis“ [4]. Tačiau apsauga neišvengiamai yra ir ekonominio pobūdžio priemonė, ir kadangi ji veikia gamybos sąnaudas, rekomenduojama visose valstybėse narėse nustatyti panašius reikalavimus [5].

4. Šiame kontekste direktyva sukuria Bendrijos rizikos prevencijos modelio teisinį

1 — Originalo kalba: ispanų.

2 — OL L 183, p. 1. 17 straipsnis buvo pakeistas 2003 m. rugsėjo 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1882/2003 (OL L 284, p. 1), tačiau nagrinėjamai bylai tai poveikio neturi.

3 — OL C 364, 2004, p. 1.

4 — Taip pat Sutarties dėl Konstitucijos Europai II-91 straipsnio 1 dalis (OL C 310).

5 — Nelaimingų atsitikimų skaičiaus mažinimas perimant išlaidas, susijusias su tinkamų rizikos prevencijos priemonių įgyvendinimu, sudaro blogesnes sąlygas įmonėms, esančioms valstybėse, kurių teisės aktai numato didesnius saugos reikalavimus.

pagrindą ir, be to, įgalioja priimti kitas direktyvas, ypač tose srityse, kurios išvardytos jos priede [6].

5. Viena ryškiausių šios direktyvos savybių — tai labai plati jos taikymo sritis; pagal 2 straipsnio 1 dalį direktyvos turi būti laikomasi „visuose veiklos sektoriuose, tiek valstybiniame, tiek privačiame (pramonės, žemės ūkio, prekybos, administravimo, paslaugų, švietimo, kultūros, poilsio ir kt.)", išskyrus atvejus, – kaip numato 2 straipsnio 2 dalis, – kai tam prieštarauja „ypatumai, būdingi tam tikrai specifinei valstybės tarnybos veiklai, tokiai kaip ginkluotosios pajėgos ir policija, arba tam tikrai specifinei veiklai civilinės saugos srityje"; kartu tais atvejais darbuotojų saugą ir sveikatos apsaugą reikia užtikrinti atsižvelgiant į normos tikslus.

6. Kitas ryškus direktyvos bruožas – tai aiškus pareigų ir atsakomybės atskyrimas, atitinkamai atskiriant darbdavio pareigas ir atsakomybę nuo darbuotojo pareigų ir atsakomybės [7].

7. Darbdaviui numatomos bendrosios (6 straipsnis) ir specialiosios (7–12 straipsniai) pareigos; iš pastarųjų reikėtų trumpai apibūdinti šias:

— Remiantis 7 straipsniu, darbdavys „paskiria vieną arba daugiau darbuotojų veiklai, susijusiai su apsauga nuo profesinės rizikos rūšių ir jų prevencija įmonėje ir (arba) įstaigoje" (1 dalis), o „jeigu tokios apsaugos ir prevencinės priemonės negali būti organizuojamos dėl to, kad įmonėje ir (arba) įstaigoje nėra kompetentingo personalo, darbdavys samdo kompetentingas išorės tarnybas ar asmenis" (3 dalis).

— Dėl „pirmosios medicinos pagalbos, gaisrų gesinimo ir darbuotojų evakuacijos" 8 straipsnis numato darbdavio

6 — „Darbo vietos, darbo priemonės, asmeninės apsaugos priemonės, darbas su demonstracinėmis priemonėmis, darbas su sunkiais kroviniais, keliančiais nugaros pažeidimo riziką, laikinosios ir kilnojamosios darbo vietos, žvejyba ir žemės ūkis".

7 — F. Lozano Lares „Bendrijos teisinis pagrindas, numatantis saugos ir sveikatos apsaugą darbo vietoje" (El marco jurídico comunitario de la seguridad y de la salud laboral) knygoje J. Cruz Villalón ir T. Pérez del Río (leidykla), „Bendrijos socialinės teisės derinimas" (Una aproximación al derecho social comunitario), *Tecnos*, Madridas, 2000, p. 85 teigia, kad nors direktyvos adresatas ir yra valstybės narės, ji skirta darbdaviams ir darbuotojams, kuriems vykdant rizikos prevenciją darbe tenka aktyvus arba pasyvus vaidmuo.

pareigą, „atsižvelgiant į įmonės ir (arba) įstaigos veiklos pobūdį ir dydį bei į kitus esančius asmenis, imtis būtinų <...> priemonių“ ir „pasirūpinti, kad būtų užmegzti būtini ryšiai su išorės tarnybomis <...>“ (1 dalis), ir, taikant 1 dalį, „paskirti darbuotojus, atsakingus už (aprašytų gelbėjimo) priemonių įgyvendinimą“ (2 dalis).

— 11 straipsnis reglamentuoja konsultavimąsi su darbuotojais ir jų dalyvavimą bei 2 dalyje numato, kad „darbuotojai arba darbuotojų atstovai, atsakingi už darbuotojų saugą ir sveikatą, pagal nacionalinės teisės aktus ir nacionalinę praktiką proporcingai dalyvauja ir (arba) su jais iš anksto darbdavys tariasi dėl:

<...>

b) darbuotojų, nurodytų 7 straipsnio 1 dalyje ir 8 straipsnio 2 dalyje, paskyrimo ir 7 straipsnio 1 dalyje nurodytos veiklos [8];

c) informacijos, nurodytos 9 straipsnio 1 dalyje [9] ir 10 straipsnyje [10];

<...>“

8. Siekiant palengvinti šių funkcijų vykdymą, darbuotojams numatoma bendra bendradarbiavimo pareiga; būtent pagal 13 straipsnio 1 dalį darbuotojas privalo „kuo geriau rūpintis savo ir kitų asmenų, kuriems turėjo įtakos jo veiksmai darbe, sauga bei sveikata, remdamasis savo žiniomis, įgytomis profesi-

8 — Pagal 7 straipsnio 1 dalį reikia išrinkti asmenį, kuris vykdys veiklą, susijusią su apsauga nuo profesinės rizikos rūšių ir jų prevencija, o pagal 8 straipsnio 2 dalį – asmenį, atsakingą už pirmosios medicinos pagalbos ir gaisrų gesinimo bei evakuacijos priemonių įgyvendinimą.

9 — 9 straipsnyje, pavadintame „Įvairūs darbdavių įsipareigojimai“, numatyta, kad darbdavys: „a) pasirūpina rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai rūšių, įskaitant tas, su kuriomis susiduria darbuotojų grupės, kurioms daro poveikį konkrečios rizikos rūšys, įvertinimu; b) priima sprendimus, kokių apsaugos priemonių reikia imtis ir, jeigu būtina, kokią apsaugos įrangą naudoti; c) sudaro nelaimingų atsitikimų darbe, dėl kurių darbuotojas tampa nedarbingas daugiau kaip tris darbo dienas, sąrašą; d) pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką pateikia atsakingoms institucijoms pranešimus apie nelaimingus atsitikimus darbe, kuriuos patyrė jo darbuotojai.“

10 — 10 straipsnyje pateikiamos įvairios nuostatos dėl „Darbuotojo informavimo“ apie rizikos rūšis saugai ir sveikatai bei apsaugos ir prevencines priemones ir veiklą visoje įmonėje ir (arba) įstaigoje darbo vietoje ar darbe apskritai, taip pat dėl taisyklių, reglamentuojančių pirmąją pagalbą, gaisrų gesinimą ir darbuotojų evakuaciją (1 dalis), kurios taip pat galioja bet kurios kitos įmonės darbuotojams (2 dalis), o tiems, kuriems nurodytose srityse patikėtos ypatingos funkcijos, galioja specialios taisyklės (3 dalis).

nio mokymo metu, ir darbdavio duotais nurodymais". Šis reikalavimas patikslintas 2 dalyje, kurioje numatyta, kad visi darbuotojai „privalo:

a) teisingai naudotis mašinomis, aparatais, įrankiais, pavojingomis medžiagomis, transportavimo įrenginiais ir kitomis gamybos priemonėmis;

b) teisingai naudotis jiems duotomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis, o pasinaudoję – grąžinti jas į vietą;

<...>"

9. Siekiant kontroliuoti direktyvos įgyvendinimą, 18 straipsnis valstybes nares įpareigoja „įstatymais ir kitais teisės aktais" įtvirtinti nuostatas, būtinas, kad būtų pradėta laikytis direktyvos, ir apie tai nedelsiant pranešti Komisijai (1 dalis), taip pat pateikti Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų nuostatų tekstus (2 dalis).

## II — Taikytina nacionalinė teisė

10. Derinant Austrijos teisės sistemą su šios direktyvos reikalavimais buvo priimta daug teisės aktų [11]. Ypač svarbus Federalinis saugos ir sveikatos apsaugos darbe įstatymas (Bundesgesetz über Sicherheit und Gesundheitsschutz bei der Arbeit (ArbeitnehmerInnenschutzgesetz, toliau – *ASchG*)) [12] ir Federalinis federacijos įstaigose dirbančių tarnautojų saugos ir sveikatos apsaugos įstatymas (Bundesgesetz über Sicherheit und Gesundheitsschutz der in Dienststellen des Bundes beschäftigten Bediensteten (Bundes-Bedienstetenschutzgesetz, toliau – *BSG*) [13], kurie yra keleto šioje byloje pateiktų kaltinimų dėl įsipareigojimų neįvykdymo vertinimo pagrindas, o aš, juos vertindamas, dar išsamiau pateiksiu taikytinas nacionalines taisykles.

11 — 2004 m. vasario 5 d. Komisijos komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl Direktyvų 89/391 (pagrindų direktyva), 89/654 (darbo vietos), 89/655 (darbo įrenginiai), 89/656 (asmeninės apsaugos priemonės), 90/269 (krovinių krovimas rankomis) ir 90/270 (displėjaus ekrano įrenginiai), susijusių su darbuotojų sauga ir sveikatos apsauga darbe, nuostatų praktinio įgyvendinimo (KOM(2004) 62 galutinis), pirmosios iš išvardytų direktyvų atžvilgiu nurodomi 48 teisės aktai, apie kurių priėmimą Austrija buvo pranešusi (p. 56–60).

12 — Šis įstatymas pakeitė kitus ankstesnius įstatymus, pavyzdžiui, Bendrą socialinio draudimo įstatymą (Allgemeine Sozialversicherungsgesetz), Darbo sutarčių teisės pritaikymo įstatymą (Arbeitsvertragsrechts-Anpassungsgesetz), 1975 m. Kalnakasybos įstatymą (Berggesetz 1975), Įstatymą dėl ūkininkų socialinio draudimo (Bauern-Sozialversicherungsgesetz), Įstatymą dėl darbo rinkos skatinimo (Arbeitsmarktförderungsgesetz), 1977 m. Įstatymą dėl bedarbių socialinio draudimo (Arbeitslosenversicherungsgesetz 1977) ir Įstatymą dėl užsieniečių įdarbinimo (Ausländerbeschäftigungsgesetz) (BGBl., Nr. 450/1994), o vėliau ir jis pats buvo keičiamas.

13 — Šis įstatymas keičia 1979 m. Įstatymą dėl valstybės tarnautojų teisių (Beamten-Dienstrechtsgesetz 1979), 1948 m. Įstatymą dėl pagal sutartį dirbančių tarnautojų (Vertragsbedienstetengesetz 1948), Teisėjų tarnybos įstatymą (Richterdienstgesetz), Federalinio darbuotojų atstovavimo įstatymą (Bundes-Personalvertretungsgesetz), 1979 m. Motinystės apsaugos įstatymą (Mutterschaftsgesetz 1979) ir Federalinį saugos ir sveikatos apsaugos darbe įstatymą (ArbeitnehmerInnenschutzgesetz (BGBl. I, Nr. 70/1999), o vėliau ir jis pats buvo pakeistas.

11. *ASchG* įpareigoja darbdavius paskirti saugos specialistus ir darbo medicinos gydytojus, abiem atvejais numatydamas tris galimybes: įdarbinant juos įmonėje, naudojantis išorės atstovų saugos klausimais arba specialaus centro paslaugomis (73 straipsnio 1 dalis ir 79 straipsnio 1 dalis). Be to, darbdaviai privalo paskirti asmenis, atsakingus už gaisrų gesinimą ir darbuotojų evakuaciją (25 straipsnio 4 dalis), o jeigu vienoje darbo vietoje dirba penki arba daugiau darbuotojų, darbdavys privalo paskirti už pirmosios pagalbos teikimą atsakingus asmenis (26 straipsnio 3 dalis). Apie numatomą paskyrimą ir atšaukimą reikia informuoti atsakingus už saugą asmenis, o nesant darbuotojams atstovaujančių organų ir darbo saugos komiteto, būtina su jais konsultuotis.

12. Šie už saugą atsakingi asmenys skiriasi nuo saugos specialistų tuo, kad jų buvimas kiekvienoje įmonėje nebūtinas [14], be to, skiriasi jų vykdomos funkcijos [15] ir darbdavių pareigos vienų ir kitų atžvilgiu. Darbdavys atsakingiems už saugą asmenims privalo leisti susipažinti su dokumentais, be kita ko, susijusiais su sauga ir sveikatos apsauga, nelaimingais atsitikimais darbe ir pavojingomis medžiagomis bei triukšmu, privalo jiems pranešti apie bet kokį gedimą ir apie tai, kokių priemonių buvo imtasi jam pašalinti, ir bendrai informuoti juos apie atitinkamos srities reikalavimus, instrukcijas bei leidimus (11 straipsnio 7 dalis) [16]. Nesant darbuotojams atstovaujančio organo, daugiau pareigų tenka darbdaviui, nes jis privalo konsultuotis su už saugą atsakingais asmenimis dėl to, kokį poveikį saugai ir sveikatai gali turėti naudojamos darbo priemonės arba medžiagos, darbo sąlygos, taip pat aplinkos veiksniai; be to, darbdavys privalo užtikrinti, kad atsakingi už saugą asmenys dalyvautų parenkant asmenines apsaugos priemones; galiausiai jis privalo užtikrinti už saugą atsakingų asmenų dalyvavimą nustatant ir vertinant rizikos veiksnius, numatant tinkamas priemones ir planuojant bei organizuojant mokymą (11 straipsnio 6 dalis).

13. Darbuotojai, remdamiesi savo žiniomis, gautomis per mokymus, ir darbdavio nurodymais, privalo tinkamai naudotis asmeninėmis apsaugos priemonėmis (15 straipsnio 1 dalis). Jie privalo savo elgesiu vengti rizikos ir tinkamai naudoti darbo įrenginius bei asmenines apsaugos priemones (15 straipsnio 2 dalis).

14 — Paprastai tik tada, jei darbuotojų skaičius viršija penkiasdešimt (*ASchG* 10 straipsnio 2 dalies 4 punktas).

15 — Saugos specialistų funkcijos aprašytos *ASchG* 76 straipsnyje.

16 — Neskiriant už saugą atsakingų asmenų ir nesudarant darbuotojams atstovaujančių organų, visi darbuotojai turi būti informuojami visais nurodytais klausimais, ir jiems turi būti pateikti nurodyti dokumentai (12 straipsnio 7 dalis).

14. *B-BSG* turinys panašus, skiriasi jo taikymo sritis, nes šis įstatymas taikomas dirbantiesiems federacijos įstaigose [17].

## III — Ikiteisminė procedūra

15. Direktyva į Austrijos nacionalinę teisę turėjo būti perkelta iki Europos ekonominės erdvės susitarimo [18] įsigaliojimo dienos, t. y. iki 1994 m. sausio 1 dienos.

16. Austrijos Respublikai įstojus į Europos Bendrijas, atsakingos valdžios institucijos pranešė Komisijai apie priimtus teisės aktus, skirtus direktyvai perkelti, ir juos išnagrinėjusi Komisija, siekdama nustatyti, ar visiškai ir teisingai perkelta direktyva, paprašė įvairios informacijos ir paaiškinimų.

17. Kadangi Komisijos tai neįtikino, 1998 m. sausio 12 d. ji išsiuntė Austrijos Respublikai laišką su oficialiu įspėjimu, kuriame buvo išvardyti punktai, kurie, jos manymu, nebuvo įgyvendinti.

18. Pasikeitus laiškais, 2002 m. gruodžio 19 d. Komisija išsiuntė pagrįstą nuomonę, į kurią Austrija atsakė 2003 m. vasario 20 d. laišku, kurį vėliau papildė 2003 m. rugsėjo 11 d. laiškas, ir pranešė apie kitas priimtas priemones.

19. Kadangi Komisija ir toliau nebuvo įsitikinusi, kad direktyva į Austrijos nacionalinę teisę perkelta teisingai, ji nutarė pagal EB 226 straipsnį kreiptis į Teisingumo Teismą, prašydama pripažinti įsipareigojimų neįvykdymą.

## IV — Procesas Teisingumo Teisme

20. Ieškinys Teisingumo Teisme įregistruotas 2004 m. spalio 6 d.; atsiliepimas į ieškinį gautas 2004 m. lapkričio 18 dieną.

21. Ieškinyje, be kita ko, kaltinama dėl neteisingo direktyvos 12 straipsnio 4 dalies perkėlimo; tačiau Austrijos vyriausybei pateikus informaciją, dublike šio kaltinimo atsisakyta.

17 — Kaip pavyzdį galima nurodyti tai, kad minėti *ASchG* 11, 15, 25, 26 ir 73 straipsniai atitinka tuos pačius *B-BSG* straipsnius.

18 — OL L 1, 1994, p. 3.

22. Po dubliko Austrija manė, kad tripliko pateikimas nebūtinas, todėl rašytinė proceso dalis buvo baigta; kadangi intereso dėl žodinio nagrinėjimo nebuvo, toje bylos stadijoje buvo galima pateikti šią išvadą.

## V — Kaltinimų dėl įsipareigojimų neįvykdymo nagrinėjimas

23. Ieškinyje pateikiami du kaltinimai dėl direktyvos nesilaikymo, kurių antrasis apima penkis skirtingus pažeidimus.

### A — *Pirmasis kaltinimas*

24. Komisija prašo pripažinti, kad, iki nustatyto termino pabaigos nepriimdama Įstatymo dėl Žemių mokytojų tarnybos (Landeslehrer-Dienstrechtsgesetz, toliau – *LDG*), skirto nurodytai Bendrijos teisės normai perkelti, arba bent jau laiku nepranešdama apie jo priėmimą, Austrija pažeidė direktyvos 18 straipsnį [19].

19 — Ieškinyje buvo kaltinama, kad tie patys trūkumai įžvelgiami Valstybės tarnautojų sveikatos draudimo ir draudimo nuo nelaimingų atsitikimų įstatyme (Beamten-, Kranken- und Unfallversicherungsgesetz) bei Bendrajame socialinio draudimo įstatyme (Allgemeine Sozialversicherungsgesetz), tačiau Komisija dublike pareiškė, kad ji nebepalaiko šio kaltinimo.

25. Valstybė atsakovė pripažįsta pastarąją aplinkybę ir teigia, kad informacijos apie *LDG* [20] paskelbimą gavimas buvo patvirtintas 2004 m. rugsėjo 10 dieną.

26. Remiantis nusistovėjusia teismų praktika, įsipareigojimų neįvykdymo buvimas vertinamas atsižvelgiant į valstybės narės padėtį pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje, todėl į vėliau pasikeitusias aplinkybes Teisingumo Teismas neatsižvelgia [21].

27. Kadangi apie *LDG* įsigaliojimą nebuvo pranešta laiku, pažeidimas, dėl kurio kaltinama nagrinėjamoje byloje, laikytinas įrodytu [22].

### B — *Antrasis kaltinimas*

28. Savo antruoju kaltinimu Komisija teigia, kad, Austrijos nacionalinę teisę derinant su

20 — BGBl. I, Nr. 69/2004.

21 — Žr., tarp daugelio kitų, 1990 m. lapkričio 27 d. Sprendimą *Komisija prieš Graikiją* (C-200/88, Rink. p. I-4299, 13 punktas); 1996 m. gegužės 2 d. Sprendimą *Komisija prieš Belgiją* (C-133/94, Rink. p. I-2323, 17 punktas) ir 2002 m. sausio 30 d. Sprendimą *Komisija prieš Graikiją* (C-103/00, Rink. p. I-1147, 23 punktas).

22 — 2002 m. gruodžio 19 d. pagrįstoje nuomonėje direktyvai įgyvendinti buvo nustatytas dviejų mėnesių terminas, tačiau apie *LDG*, kaip ką tik nurodžiau, buvo pranešta 2004 m. rugsėjo 10 dieną.

direktyva, buvo padaryti penki pažeidimai, kurių kiekvieną reikia išnagrinėti atskirai.

1. 2 straipsnio 1 dalies perkėlimas

29. Čia keliamas klausimas dėl to, kad privalomo lavinimo mokyklų mokytojai, dirbantys valstybinėse Tirolio žemės mokyklose, nepatenka į plačią Bendrijos teisės nuostatos taikymo sritį, apimančią visus veiklos sektorius, tiek valstybinį, tiek ir privatų.

30. Akivaizdu, kad jei tam tikri mokytojai nepatenka į taikymo sritį, pažeidžiama direktyvos 2 straipsnio 1 dalis.

31. Valstybės atsakovės atstovė teigia, kad, priėmus LDG, kliūtis, trukdžiusi šią normą taikyti minėtiems tarnautojams, vėliau buvo pašalinta.

32. Ši aplinkybė pažeidimo nepanaikina, nes nacionalinės teisės norma, kaip išdėsčiau nagrinėdamas pirmąjį kaltinimą, buvo priimta pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui.

2. 7 straipsnio 3 dalies perkėlimas

33. Remiantis šia nuostata, jeigu tokių apsaugos ir prevencijos nuo profesinės rizikos rūšių priemonių negalima organizuoti įmonėje, ši privalo samdyti išorės tarnybas.

34. Komisijos manymu, ši (straipsnio) dalis kartu su 7 straipsnio 1 dalimi, kurioje nustatyta, jog darbdavys turi paskirti vieną arba daugiau darbuotojų specialiai šioms funkcijoms vykdyti, reiškia, kad jeigu įmonės personalo nepakanka, jis privalo samdyti išorės tarnybas ar asmenis.

35. Tačiau Austrijos teisės aktuose numatytos trys galimybės, kaip būtų galima skirti saugos specialistus ir darbo medicinos gydytojus: galima paskirti įmonėje dirbančius darbuotojus, samdyti išorės tarnybas arba naudotis specializuotų centrų paslaugomis (*ASchG* 73 straipsnio 1 dalis ir 79 straipsnio 1 dalis bei atitinkamai *B-BSG* 73 straipsnio 1 dalis ir 76 straipsnio 1 dalis).

36. Panaši diskusija buvo kilusi dėl tokio paties pobūdžio Nyderlandų teisės nuostatos byloje, kurioje 2003 m. gegužės 22 d. buvo priimtas sprendimas *Komisija prieš Nyderlandus* [23], kuriame kaltinama, kad nacionaliniu įstatymu nebuvo įgyvendintas „subsidiarumas pasitelkiant išorės specialistus, siekiant užtikrinti apsaugos ir prevencijos priemones nuo profesinės rizikos rūšių“ (rezoliucinė dalis) [24].

37. Teisingumo Teismas tada pritarė mano išvadai ir patvirtino, kad direktyvos 7 straipsnyje nustatyta darbdavių pareigų hierarchija (21 ir 30 punktai) [25]: jų pirminė pareiga – paskirti vieną arba keletą darbuotojų, kurie vykdytų minėtas funkcijas, antrinė – samdyti išorės tarnybas tik tada, jeigu nepakanka įmonės personalo (53 punktas). Ši hierarchija turi aiškiai atsispindėti nacionalinėje teisėje (23 punktas), nes tai – organizacinio pobūdžio priemonė, kuria darbuotojai skatinami aktyviai dalyvauti gerinant savo pačių saugumą (40 punktas). Palikus pasirinkimo laisvę, nebus užtikrintas visiškas nuostatos taikymas (23 punktas) ir praktinis veiksmingumas (54 ir 55 punktai).

38. Šią išvadą būtų teisinga taikyti ir nagrinėjamai bylai, nes direktyva grindžiama principu, kad apsauga nuo profesinės rizikos prasideda darbo vietoje.

39. Šio argumento nepaneigia ir atsiliepimas į ieškinį, kuriame nurodoma, kad daugelis įmonių neturi pakankamai galimybių pačios vykdyti šias funkcijas ir kad tų įmonių, kurios tokią galimybę turi, padėtis yra išskirtinė [26], nes jame neįvertinta tai, kad 7 straipsnis ne tik nereikalauja, kad visos darbo vietos turėtų organą, kuris rūpintųsi minėtomis priemonėmis, bet, atvirkščiai, atsižvelgiant į tai, kad daugelis įmonių pačios tikriausiai negalėtų užtikrinti šios veiklos, leidžia ją visiškai arba iš dalies vykdyti kartu su išorės tarnybomis, kaip tai leidžia 7 straipsnio 6 dalis.

23 — Byla C-441/01, Rink. p. I-5463.

24 — 2001 m. lapkričio 15 d. Sprendime *Komisija prieš Italiją* (C-49/00, Rink. p. I-8575) taip pat aiškinamas direktyvos 7 straipsnis ir būtent taip, kad pagal šią nuostatą darbdavys neturi teisės pats spręsti, ar samdyti išorės saugos tarnybas, kai įmonės viduje nėra pakankamai galimybių (19–32 punktai).

25 — Kaip esu išdėstęs tos išvados 18 punkte, yra „svarių priežasčių <...>, kodėl 7 straipsnis, esant galimybei, pavedant apsaugos ir prevencijos funkcijas teikia pirmenybę saviems darbuotojams. Pirma, jie gerai pažįsta įmonę iš vidaus, taiko jos darbo metodus, jiems žinomi pavojai, susiję su konkrečia veikla, jie gerai informuoti apie ankstesnius incidentus, gali atpažinti riziką ir nuolat yra įmonės teritorijoje. Antra, darbuotojai yra labai suinteresuoti efektyviai vykdyti šias funkcijas, nes rizikuojama jų ir jų darbo kolegų fiziniu saugumu. Be to, šių priemonių organizavimas įmonės viduje didina galimybes padėti visam personalui suvokti šių funkcijų svarbą, todėl galimi nepatogumai nelaikomi priverstinai primetamais įmonei iš šalies.“

26 — Valstybės atsakovės duomenimis, 96,7 % visų Austrijos įmonių dirba mažiau kaip po 50 darbuotojų.

40. Kadangi Austrijos teisės aktuose neatsižvelgiama į 7 straipsnio 1 ir 3 dalyse įtvirtintą hierarchiją, šios nuostatos jomis buvo perkeltos neteisingai.

3. 8 straipsnio 2 dalies perkėlimas

41. Pagal šią nuostatą darbdavys privalo paskirti darbuotojus, atsakingus už pirmosios medicinos pagalbos ir gaisrų gesinimo bei evakuacijos priemonių įgyvendinimą.

42. Komisija teigia, kad tai – besąlygiškas įpareigojimas, o valstybė atsakovė mano, kad tokio paskyrimo gali nebūti atsižvelgiant į atitinkamos įmonės dydį (*ASchG* ir *B-BSG* 26 straipsniai kartu su Nutarimo dėl darbo vietų (Arbeitsstättenverordnung, toliau – *AStV*) [27] ir Federalinio nutarimo dėl darbo vietų (Bundes-Arbeitsstättenverordnung) [28] 39 ir 40 straipsniais) arbaskyrimo reikalingumą (*ASchG* ir *B-BSG* 25 straipsniai kartu su *AStV* 43 straipsniu) [29].

43. Austrija teisina savo teisės aktus argumentuodama tuo, kad, kadangi 8 straipsnio 1 dalimi įpareigojama nurodytose srityse „imtis būtinų <...> priemonių“, atsižvelgiant į įmonės ir (arba) įstaigos dydį bei veiklos pobūdį, tos pačios sąlygos galioja ir 2 daliai.

44. Šis argumentas klaidingas dėl keleto priežasčių:

— Pirma, pagal 1 straipsnį direktyva siekiama nustatyti priemones, skatinančias gerinti darbuotojų saugą ir sveikatą

27 — BGBl. II, Nr. 368/1998.

28 — BGBl. II, Nr. 352/2002.

29 — Pagal *AStV* 40 straipsnį darbo vietose, kuriose dirba nuo 5 iki 19 darbuotojų, bent vienas asmuo turi būti išmokytas teikti pirmąją pagalbą, darbovietėse, kuriose dirba nuo 20 iki 29 darbuotojų, to turi būti išmokyti bent du asmenys, o toliau skaičius tolygiai didėja; tačiau darbo vietose, kuriose dirba mažiau kaip penki asmenys, toks reikalavimas nekeliamas. Toliau iš *AStV* 43 straipsnio 1 dalies kartu su 12 straipsnio 1 dalimi išplaukia, kad priešgaisrinės apsaugos įgaliotinį ir, esant reikalui, atstovą reikia skirti tik tada, kai, siekiant užtikrinti veiksmingą saugą, to reikia dėl tam tikrų veiksnių, pavyzdžiui, darbo procesų ar technologijų, darbo medžiagų, su kuriomis dirbama, pobūdžio arba kiekio, esamos įrangos arba darbo priemonių, darbo aplinkos ir maksimalaus darbuotojų skaičiaus. Identiškos nuostatos yra Vienos žemės nutarime dėl darbo vietų žemės ūkyje ir miškininkystėje (LGBl., skirta Vienai, Nr. 27/2003), kuris įpareigoja skirti priešgaisrinės apsaugos įgaliotinį ir, esant reikalui, atstovą tik tada, jei to reikalauja ypatingos sąlygos.

darbe (1 dalis), ir joje pateikiami keli bendri principai (2 dalis), kurie nepažeidžia nacionalinių ir Bendrijos nuostatų, palankesnių saugai (3 dalis). Ši pastaroji nuostata numato, kad nukrypimai leidžiami tik su ta sąlyga, jeigu jais siekiama užtikrinti didesnę saugą. Be to, pagal direktyvos 2 straipsnį ji taikoma „visiems" veiklos sektoriams, išskyrus tas sritis, kurių ypatumai būdingi tam tikrai specifinei valstybės tarnybų, kaip antai ginkluotosios pajėgos ir policija, veiklai arba tam tikrai specifinei veiklai civilinės saugos srityje.

Taigi nė viena šių nuostatų nenumato, kad nukrypimai leidžiami, atsižvelgiant į įmonės dydį arba būtinybę įgyvendinti Bendrijos teisės reikalavimus. Todėl darytina išvada, kad neleistinas ir valstybės atsakovės nukrypimas, daromas asmenų, atsakingų už nurodytas sritis, skyrimo atžvilgiu.

— Antra, teisingai išaiškinus 8 straipsnio 1 ir 2 dalis daroma išvada, kad 1 dalyje bendrai ir neapibrėžtai nurodomos priemonės, kurių galima imtis, o 2 dalyje pateikiama konkreti informacija, ką patvirtina ir čia pavartotas terminas *inter alia*, ir tiksliai išdėstyti aspektai, kurių atžvilgiu svarbus darbo vietos dydis ir ten slypinti rizika.

Sutikdami su valstybės atsakovės argumentais, mes pažeistume šios nuostatos, kurios taikymas apribojamas stambiomis įmonėmis ir priklauso nuo nepasveriamų subjektyvių kriterijų, tekstą ir esmę.

— Trečia, nors smulkioms ir vidutinėms įmonėms būdingi kai kurie ypatumai (pvz., neformali organizacinė struktūra ir intensyvi darbuotojų rotacija) ir jos turi ypatingų poreikių, šios aplinkybės nedaro įtakos jų rizikos potencialui ir todėl nėra tokios svarbios, kad galėtų nulemti minėto įsipareigojimo netaikymą.

Nepaisant to, aš jau esu nurodęs, kad dydis arba specifinės rizikos rūšys nepanaikina pagrindinės taisyklės galiojimo, tačiau suteikia teisę keisti jos formą, nes 8 straipsnio 2 dalies antroji pastraipa už išvardytų funkcijų vykdymą atsakingų darbuotojų skaičių ir jų turimą išsilavinimą bei jiems suteikiamą įrangą susieja su šiais veiksniais.

Įmonės svarba arba dydžiu, taip pat atliekamų darbų pobūdžiu gali būti remiamasi tikslinant įvairius 8 straipsnio 2 dalies nuostatos elementus, tačiau ne pateisinant jos netaikymą [30].

— Galiausiai numatytojo įpareigojimo tikslas – nustatyti asmenis, kurie aplinkybėmis, kurių gali atsirasti ribotoje darbo aplinkoje, būtų atsakingi už tai, kad būtų iškviesta greitoji medicinos pagalba, priešgaisrinė tarnyba ar kitos avarinės tarnybos, būtų panaudotos pirmosios pagalbos vaistinėlės ar gesintuvai arba parodyti avariniai išėjimai.

45. Dėl pirmiau išdėstytų priežasčių tampa aišku, kad Austrija pažeidžia direktyvos 8 straipsnio 2 dalį, nes apriboja jos taikymą [31].

4. 11 straipsnio 2 dalies c ir d punktų perkėlimas

a) Klausimo esmė

46. Viena svarbiausių direktyvos naujovių – tai reikalavimas dėl konsultavimosi su darbuotojais ir darbuotojų dalyvavimo srityse, susijusiose su sauga ir sveikatos apsauga darbe [32]. Šių intervencijų reikšmė pabrėžiama šio teisės akto konstatuojamosiose dalyse [33], o 11 straipsnyje konkrečiai paaiškinama, ką tai reiškia; minėtos intervencijos šioje nuostatoje formuluojamos kaip darbdavio pareigos ir tos, kurios bendrai susijusios su darbuotojais ir jų atstovais (1 dalis), atskiriamos nuo tų, kurios reglamentuojamos daug tiksliau ir yra susijusios su tais asmenimis, kurie tam tikroje srityje vykdo specialias funkcijas (2–5 dalys).

47. Toks reglamentavimas dviem lygmenimis, atsižvelgiant į suinteresuotųjų asmenų

30 — Savo išvadoje, pateiktoje byloje *Komisija prieš Nyderlandus* (2003 m. gegužės 22 d. Sprendimas) aš nurodžiau, kad „įmonės dydis paprastai turi įtakos tam, ar yra darbuotojų, galinčių vykdyti apsaugos nuo profesinės rizikos rūšių ir jos prevencijos funkcijas, bet <...> reikia pažymėti, kad taip yra ne visada“ (26 punktas).

31 — Panašios pozicijos laikomasi ir 2002 m. vasario 7 d. Sprendime *Komisija prieš Vokietiją* (C-5/00, Rink. p. I-1305), kuriame nurodoma, kad kompetentingam federaliniam ministrui suteikiant teisę atleisti įmonių gydytojus ir darbo saugos specialistus nuo darbo sąlygų vertinimo ataskaitų sudarymo pažeidžiamas direktyvos 9 straipsnio 1 dalies a punktas ir 10 straipsnio 3 dalies a punktas, „nes tada įmonės, kuriose dirba dešimt ir mažiau darbuotojų, būtų atleidžiamos nuo pareigos turėti dokumentais įformintą rizikos rūšių įvertinimą“ (35 punktas). Generalinis advokatas L. A. Geelhoed išvadoje, pateiktoje toje byloje, taip pat teigė, kad „direktyva iš principo saugo visus darbuotojus, nepaisant įmonės, kurioje jie dirba, dydžio <...> (ir kad) vien ekonominio pobūdžio argumentai, šiuo atveju galima neproporcingai didelė biurokratinė našta smulkiosioms įmonėms, negali į antrą planą nustumti siekio pagerinti faktinius darbo santykius“ (48 punktas).

32 — A. Montoya Melgar, J. M. Galiana Moreno ir A. V. Sempere Navarro „Derecho Social Europeo“, *Tecnos*, Madridas, 1994, p. 109.

33 — Vienuoliktoje konstatuojamojoje dalyje nurodoma, jog „tam, kad būtų galima užtikrinti aukštesnį apsaugos lygį, <...> (darbuotojams ir (arba) jų atstovams) pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką taip pat turi būti sudaryta galimybė proporcingai dalyvauti prižiūrint, kad būtų imtasi būtinų apsaugos priemonių“; o dvyliktoje konstatuojamojoje dalyje pabrėžiama, kad „<...> darbdaviai, darbuotojai ir (arba) jų atstovai turi keistis tarpusavyje informacija darbuotojų saugos bei sveikatos klausimais, bendrauti ir proporcingai dalyvauti šioje srityje pagal atitinkamas procedūras ir dokumentus <...>“

svarbą, atitinka dalyko esmę, nes šalia darbuotojų yra ir kita suinteresuotųjų asmenų grupė – būtent tie, kurie pagal 7 straipsnio 1 dalį skiriami kiekvienoje įmonėje ir kurie yra atsakingi už apsaugą ir rizikos prevencijos priemones.

48. Šie asmenys turi proporcingai dalyvauti 11 straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais, ypač dėl informacijos pagal 9 straipsnio 1 dalį ir 10 straipsnį, taip pat samdant išorės tarnybas, arba minėtais klausimais darbdavys privalo laiku su jais konsultuotis.

49. Komisija savo ieškinį Austrijai grindžia šiomis dviem nuostatomis, nes, jos manymu, ši valstybė šių darbuotojų intervencijos nenumato nei informavimo pagal 10 straipsnį atžvilgiu, nei samdant išorės tarnybas.

b) Dėl informacijos pagal 10 straipsnį

50. 11 straipsnio 2 dalies c punkte nustatyta, kad asmenys, vykdantys saugos ir sveikatos apsaugos funkcijas, turi dalyvauti 10 straipsnyje išvardytais atvejais, arba tais klausimais privaloma su jais konsultuotis. Komisijos manymu, šiais atskirais informavimo atvejais nebuvo numatytas nurodytų asmenų dalyvavimas:

— teikiant bendrą informaciją apie rizikos rūšis saugai ir sveikatai bei apsaugos ir prevencines priemones ir veiklą „kiekvienoje darbo vietoje ir (arba) darbe“ (10 straipsnio 1 dalis a punktas),

— teikiant informaciją tiems, kurie dirba kitoje įmonėje ir (arba) įstaigoje (10 straipsnio 2 dalis),

— ir teikiant informaciją, „sukauptą taikant apsaugos ir prevencines priemones bei gautą iš tikrinimo tarnybų ir įstaigų, atsakingų už saugą ir sveikatą“, kuri turėtų būti pateikta jiems kaip už atitinkamą sritį atsakingiems asmenims (10 straipsnio 3 dalies c punktas).

51. Reikia pažymėti, kad ginčijama ne atitinkamų duomenų pateikimo pareiga, – tokiu atveju būtų kaltinama pažeidus direk-

tyvos 10 straipsnį – o darbuotojų grupės dalyvavimo ir konsultavimosi su jais pareiga, gaunant šią informaciją, t. y. aspektas, susijęs su ankstesne stadija.

i) Rizikos rūšys ir prevencinės priemonės darbo vietoje ir (arba) darbe (10 straipsnio 1 dalies a punktas)

52. Austrijos Respublika teigia, kad įmonės taryba turi dalyvauti nustatant ir įvertinant rizikos rūšis, taip pat numatant, kokių priemonių bus imtasi (Darbo santykių įstatymo (Arbeitsverfassungsgesetz, toliau – *ArbVG*) 92a straipsnio 1 dalies 3 punktas) [34]; nesant darbuotojams atstovaujančių organų, šių funkcijų vykdymą užtikrina už saugą atsakingi asmenys (*ASchG* 11 straipsnio 6 dalis); nesant nei vienų, nei kitų, turi būti konsultuojamasi su visais darbuotojais ir visi turi dalyvauti (*ASchG* 13 straipsnio 2 dalis). Jei tai būtina dėl rizikos prevencijos motyvų, nurodyta veikla turi būti vykdoma atsižvelgiant į konkrečią darbo vietą (*ASchG* 4 straipsnis kartu su 5 straipsniu ir Nutarimu dėl saugos ir sveikatos apsaugos dokumentų (Verordnung über die Sicherheits- und Gesundheitsschutzdokumente)). Šios funkcijos apima konsultavimąsi su darbuotojais dėl informacijos, susijusios su rizikos rūšimis kiekvienoje darbo vietoje ir (arba) darbe.

53. Nepaisant valstybės atsakovės pateiktų argumentų, darytina išvada, kad ši direktyvą perkėlė neteisingai:

— pateiktos nuostatos atspindi Austrijos sistemos logiką, kuri, kaip esu nurodęs, nereikalauja, kad visose įmonėse būtų paskirti atsakingi už saugą asmenys, ir todėl prieštarauja direktyvai bei turi nagrinėjant 7 straipsnio 3 dalies perkėlimą aptiktus trūkumus, nes dalyvaujančių asmenų nurodymas suskirsčius į kategorijas – įmonių tarybą, už saugą atsakingus asmenis ir bendrai darbuotojus, kurie atitinkamai turi būti įtraukiami tik tada, jei pirmesni organai ar asmenys nepaskirti, gali lemti tai, kad, esant darbuotojams atstovaujančiam organui, asmenims, atsakingiems už rizikos rūšių prevenciją, nebus neužtikrinamas dalyvavimas teikiant nagrinėjamą informaciją,

— be to, šios nuostatos nenumato dalyvavimo pareigos suteikiant ataskaitas, o ją numato tik nustatant ir vertinant rizikos rūšis,

34 — BGBl., Nr. 22/1974 su vėlesniais pakeitimais.

— pagaliau rizikos rūšys atskiroms darbo vietoms ar darbams konkrečiai nustatomos tik tada, jei to reikalauja tam tikras tikslas, o tai yra apribojimas, nenumatytas Europos bendrijos nuostatoje.

54. Atvirkščiai, reikalaujama konkrečiai ir pirmiausia paskirti asmenis, kurie bus atsakingi už apsaugos ir rizikos prevencines priemones, kad šie dalyvautų suteikiant informaciją apie atskirų veiklos sričių arba darbo rizikos rūšis, arba kad su jais šiais klausimais būtų konsultuojamasi; kadangi Austrijos nacionalinės teisės aktuose to nereikalaujama, valstybės įsipareigojimų neįvykdymas yra akivaizdus.

ii) Informacija kitų įmonių darbdaviams (10 straipsnio 2 dalis)

55. Valstybė atsakovė teigia, kad įpareigodama darbdavius kitos įmonės darbuotojams teikti informaciją apie riziką, susijusią su darbo vieta, perkėlė direktyvos 11 straipsnio 2 dalies c punktą kartu su 10 straipsnio 2 dalimi (*ASchG* 8 straipsnio 2 dalies 1 punktas) [35].

35 — Ši nuostata reglamentuoja koordinavimą tarp darbdavių tais atvejais, kai įdarbinami skirtingų įmonių darbuotojai, ir kaip bendrą taisyklę numato pareigą keistis informacija.

56. Tačiau nuostata, dėl kurios ginčijamasi, ar ji teisingai perkelta, reikalauja ne tokio nurodymo, – atitinkamas reikalavimas yra 10 straipsnio 2 dalyje – o veikiau to, kad už saugą atsakingi asmenys dalyvautų arba pateiktų pastabas, pavyzdžiui, dėl jos apimties arba turinio.

57. Minėtos nacionalinės teisės nuostatos atsakingiems už specialias sritis asmenims nenumato šios konkrečios intervencijos formos, to negalima suprasti ir iš jų teksto; taigi nurodytas pažeidimas egzistuoja.

iii) Papildoma informacija (10 straipsnio 3 dalies c punktas)

58. Už rizikos prevenciją atsakingais paskirtų asmenų dalyvavimo arba konsultavimosi su jais pareiga apima jiems teiktiną informaciją, surinktą taikant apsaugos priemones bei gautą iš tikrinimo tarnybų ir įstaigų, atsakingų už saugą ir sveikatos apsaugą darbo vietoje.

59. Austrija tvirtina, kad ši nuostata buvo įgyvendinta Įstatymu dėl darbų inspektavimo

(Arbeitsinspektionsgesetz, toliau – *ArbIG*) [36] ir *ASchG*.

60. *ArbIG* numatyta:

— Gamybos ir darbo vietas tikrinant darbo inspektoriams, turi dalyvauti ir darbuotojams atstovaujantys organai. Be to, turi dalyvauti atitinkamas skaičius už saugą atsakingų asmenų, saugos specialistų ir darbo medicinos gydytojų; dalyvavimą užtikrinti būtina bent jau tada, kai jie to reikalauja. Darbdavys privalo šiems organams ir asmenims pranešti apie darbo inspektoriaus buvimą (*ArbIG* 4 straipsnio 8 dalis).

— Be to, darbo inspekcija privalo informuoti įmonių tarybas apie atliktus matavimus ir tyrimus (*ArbIG* 5 straipsnio 4 dalis) ir taip pat pranešti jiems apie pritaikytas sankcijas (*ArbIG* 9 straipsnio 4 dalis).

— Įmonių taryboms pateikiamos kopijos dokumentų, numatančių darbdaviams reikalavimus dėl pažeidimų šioje srityje pašalinimo; už saugą atsakingiems asmenims, taip pat saugos specialistams ir darbo medicinos gydytojams kopija pateikiama tada, kai tai susiję su jų funkcijų sritimi (*ArbIG* 9 straipsnio 1 dalis).

— Jei tikrinant paaiškėja, kad būtina imtis darbuotojų gyvybės ir sveikatos apsaugos priemonių, darbuotojams atstovaujantiems organams turi būti persiųsta prašymo, adresuoto kompetentingai įstaigai, kopija (*ArbIG* 10 straipsnio 1 dalis).

61. Dėl *ASchG* reikia pabrėžti:

— Darbdavys privalo už saugą atsakingiems asmenims (*ASchG* 11 straipsnio 7 dalis) arba, jei tokie nėra paskirti, visiems darbuotojams (*ASchG* 12 straipsnio 7 dalis) pranešti apie darbuotojų saugos normas, reikalavimus ir leidimus.

— Už saugą atsakingi asmenys, suderinę savo veiksmus su darbuotojams atstovaujančiais organais, privalo atstovauti darbuotojų interesams saugos ir sveika-

36 — BGBl., Nr. 27/1993.

tos klausimais santykiuose su darbdaviais, kompetentingomis įstaigomis ir kitomis institucijomis (*ASchG* 11 straipsnio 1 dalies 3 punktas).

— Tais klausimais įmonės privalo konsultuotis su už saugą atsakingais asmenimis (*ASchG* 11 straipsnio 4 dalis) ir darbuotojais (*ASchG* 13 straipsnio 1 dalis).

62. Šis išsamus išvardytų nuostatų sąrašas parodo aiškų siekį įgyvendinti direktyvos 10 straipsnyje numatytą informacijos suteikimo pareigą. Tačiau, kaip esu nurodęs, šios nuostatos perkėlimas ir nėra ginčijamas, o ginčijamas kitos nuostatos perkėlimas, kurioje numatyta specialias funkcijas rizikos prevencijos srityje vykdančių asmenų pareiga dalyvauti arba išsakyti savo nuomonę suteikiant informaciją, ir būtent, kaip esu nurodęs pirmiau kaip pavyzdį, tos informacijos apimties arba turinio atžvilgiu.

63. Toliau, atsižvelgiant į direktyvos tikslą ir struktūrą, negalima teigti, kad bendradarbiavimo pareiga apsiriboja Austrijos teisės aktuose reglamentuota bendra pareiga išklausyti minėtų asmenų nuomonę rizikos prevencijos klausimais.

64. Todėl valstybė atsakovė, minėtai darbuotojų grupei aiškiai nenumatydama konkrečios kompetencijos, pažeidžia direktyvą.

c) Dėl išorės tarnybų samdymo

65. Toliau, Komisijos manymu, nenumatant dalyvavimo arba konsultavimosi su darbuotojais, atsakingais už specialias funkcijas, pareigos tada, kai pačioje darbovietėje nesant apsaugos priemonių ir rizikos prevencijos priemonių infrastruktūros, samdomi įmonei ir (arba) įstaigai nepriklausantys asmenys arba tarnybos, pažeidžiamas direktyvos 11 straipsnio 2 dalies d punktas.

66. Austrija teigia, kad už saugą atsakingi asmenys turi būti informuojami ir su jais turi būti tariamasi dėl saugos specialistų, darbo medicinos gydytojų, taip pat asmenų, atsakingų už pirmosios pagalbos teikimą, gaisrų gesinimą ir evakuaciją, paskyrimo ir atšaukimo (*ASchG* 11 straipsnio 5 dalis), jei nėra darbuotojams atstovaujančio organo, kurio galima prašyti pareikšti savo nuomonę

(*ArbVG* 92a straipsnio 3 dalis ir – priešinga prasme – *ASchG* 11 straipsnio 6 dalis), arba jei šie klausimai buvo nagrinėti darbo saugos ir higienos komitete (*ASchG* 88 straipsnis)[37]. Panaši taisyklė taikoma ir valstybės tarnybai (*B-BSG* 11 straipsnio 5 dalis). Šiomis nuostatomis esą įgyvendinti Bendrijos teisės reikalavimai.

67. Tačiau šiomis nuostatomis iš dalies įgyvendinamas tik reikalavimas dėl dalyvavimo ir konsultavimosi pareigos pagal direktyvos 11 straipsnio 2 dalies b punktą, kuris reglamentuoja darbuotojų paskyrimą pagal 7 straipsnio 1 dalį – asmenys, atsakingi už rizikos rūšių prevenciją, – ir pagal 8 straipsnio 2 dalį – asmenys, atsakingi už pirmosios pagalbos teikimą, gaisrų gesinimą ir evakuaciją[38], – bet ne 11 straipsnio 2 dalies d punkto reikalavimas.

68. Pirmesniuose šios išvados punktuose nurodžiau, kad direktyvos 7 straipsnio 1 dalis darbdaviams numato pirminę pareigą paskirti asmenis, atsakingus už apsaugą nuo profesinės rizikos rūšių ir jų prevenciją, o 7 straipsnio 3 dalis – antrinę pareigą tada, kai įmonėje nėra kompetentingo personalo, samdyti išorės tarnybas. Šios pareigos atskirtos ir 11 straipsnio 2 dalyje, todėl, perkeliant direktyvą, negalima antrosios pareigos prijungti prie pirmosios, o būtina numatyti jas abi.

69. Be to, asmenys, kuriems patikėtos specifinės apsaugos ir saugos funkcijos, pagal 11 straipsnio 2 dalies d punktą neturi dalyvauti asmenų, kurie turės vykdyti tam tikras šių sričių funkcijas, atrankoje, bet tuomet, kai, nesant kompetentingo personalo įmonėje, ši nori samdyti išorės tarnybas, gali pareikšti savo nuomonę šiais dviem klausimais.

70. Valstybės atsakovės priimtos nuostatos neįtvirtina reikalavimo dėl atsakingų asmenų dalyvavimo pareigos priimant sprendimus dėl išorės tarnybų samdymo[39]; todėl nurodytas pažeidimas, be jokios abejonės, egzistuoja.

37 — Austrija papildo, kad tada, kai nėra paskirti nei už saugą atsakingi asmenys, nei sudaryti darbuotojams atstovaujantys organai, apie paskyrimą ir atšaukimą reikia informuoti ir konsultuotis su visais darbuotojais (*ASchG* 13 straipsnio 2 dalis).

38 — Nėra reikalavimo dėl nuolatinės intervencijos, o tik tuo atveju, kai nėra darbo saugos ir higienos komitetų.

39 — Šis neįgyvendinimas gali būti paaiškinamas tuo, kad į nacionalinę teisę, kaip esu išdėstęs pirmesniuose punktuose, nebuvo perkelta hierarchija, egzistuojanti tarp direktyvos 7 straipsnio 1 dalies ir 3 dalies.

5. 13 straipsnio 2 dalies a ir b punktų perkėlimas

a) Klausimo esmė

71. Aiškindamas Bendrijos teisės pagrindą pažymėjau, kad direktyva, be darbdavių pareigų, 13 straipsnyje nurodo ir darbuotojų pareigas, taip pat ji paremta bendru principu (1 dalis), kuris po to paaiškinamas išvardijant keletą specialių pareigų (2 dalis), kaip antai pareiga tinkamai naudotis mašinomis, aparatais, įrankiais, pavojingomis medžiagomis, transportavimo įrenginiais ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis, o pasinaudojus pastarosiomis priemonėmis – grąžinti jas į vietą (a ir b punktai).

72. Austrijos teisės normos įpareigoja darbuotojus, remiantis žiniomis, gautomis per mokymus, ir darbdavio nurodymais, tinkamai naudotis darbo įrenginiais ir jiems duotomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis (*ASchG* ir *B-BSG* 15 straipsnio 2 dalis).

73. Komisija pasigenda nuostatų, reglamentuojančių tinkamą naudojimąsi „pavojingomis medžiagomis“ ir pareigą pasinaudojus grąžinti apsaugos priemones į joms numatytą vietą, ir todėl, jos manymu, direktyva perkelta nevisiškai.

b) Dėl pavojingų medžiagų

74. Valstybės atsakovės teigimu, taisyklės, reglamentuojančios apsaugą nuo pavojingų medžiagų, numatytos ne kartu su taisyklėmis dėl darbo įrenginių, o atskirame *ASchG* skirsnyje (4 skirsnis) [40], taip pat įvairiuose nutarimuose [41], o Komisijos manymu, norint aiškiai informuoti darbuotoją apie jo atsakomybę, to nepakanka.

75. Remiantis Teisingumo Teismo praktika, perkeliant direktyvą į vidaus teisę nebūtina jos turinio formaliai ir pažodžiui perkelti į teisės ir administracines normas, nes gali pakakti ir bendro teisinio konteksto, jei jis užtikrina visišką direktyvos nuostatų taikymą [42].

40 — *ASchG* 40 ir paskesni straipsniai.

41 — Austrijos atstovė atsiliepimo į ieškinį 62 punkte dėl darbuotojų nurodo Nutarimą dėl medžiagų ir kancerogeninių medžiagų ribinių verčių, Nutarimą dėl darbuotojų apsaugos nuo biologinių medžiagų keliamų pavojų (Nutarimas dėl biologinių medžiagų) bei Bendrojo nutarimo dėl darbuotojų apsaugos 52 ir paskesnius straipsnius (*die Allgemeine Arbeitnehmerschutzverordnung*, toliau – *AAV*), o dėl tarnautojų – Federalinį nutarimą dėl ribinių verčių (BGBl. II, Nr. 393/2002) ir Nutarimą dėl federacijos tarnautojų apsaugos nuo biologinių medžiagų keliamų pavojų (BGBl. II, Nr. 415/1999).

42 — 2000 m. lapkričio 16 d. Sprendimas *Komisija prieš Graikiją* (C-214/98, Rink. p. I-9601, 49 punktas); 2000 m. gruodžio 7 d. Sprendimas *Komisija prieš Prancūziją* (C-38/99, Rink. p. I-10941, 53 punktas) ir minėto sprendimo *Komisija prieš Italiją* 21 punktas.

76. Atsižvelgiant į šią teismo praktiką reikia išnagrinėti, ar nurodytas direktyvos 13 straipsnis reikalauja bendros nuorodos į išvardytus pavojaus šaltinius, ir ar, to nesant, pažeidžiamas siekiamas tikslas.

77. Nors šiuo klausimu ir nebuvo pateikta pastabų, skirtingas įgyvendinimas pateisinamas, jei atsižvelgsime į tai, kad pagrindinės priežastys, lemiančios pavojingas darbo sąlygas, pasidalija į dvi dideles grupes, kurioms tam, kad visiškai atsiskleistų integruotos saugos principo prevencinis veiksmingumas, taikomos lygiagrečios taisyklės [43]. Pirmą grupę sudaro priežastys, atsirandančios dėl pačios darbo vietos, pavyzdžiui, dėl statybinės struktūros, aplinkos sąlygų ar paslaugos organizavimo, o antrą grupę – priežastys, atsirandančios dėl medžiagų, su kuriomis turi dirbti darbuotojai [44].

78. Iš pastarųjų galima išskirti dvi rūšis: pirmąsias lemia mechaniniai įrenginiai, kaip antai įrankiai, darbo prietaisai arba mašinos, o antrąsias – fizikinės, cheminės arba biologinės medžiagos.

79. Tai, kad skirtingas rizikos rūšis reglamentuoja skirtingos taisyklės, ne tik atitinka esamą pavojaus šaltinį, bet ir padeda taikyti tinkamus rizikos prevencijos metodus, nes tikrinant aparatų patikimumą naudojama kolektyvinė arba individuali saugos technika, o tikrinant pavojingų produktų žalingumą taikomi pramonės higienos metodai.

80. Todėl tai, kad 13 straipsnio 2 dalyje tarp darbo priemonių paminėtos pavojingos medžiagos, nėra kliūtis nacionaliniu lygmeniu atskirti šias dvi pavojų darbe priežastis, jei taip bus pasiektas 13 straipsnio 1 dalyje nurodytas tikslas, kad darbuotojai rūpintųsi savo ir kitų suinteresuotųjų asmenų sauga ir sveikata.

81. Komisija neįrodė, kad Austrijos nacionalinės nuostatos kelia grėsmę šiam tikslui, o tik apsiribojo tvirtinimu, kad, jeigu abu reikalavimai būtų nurodomi kartu, darbuotojai aiškiau suvoktų savo pareigas; tačiau tai yra vien tik spėjimas, nes atsiliepime į ieškinį nurodytų nacionalinės valstybės nuostatų dėl pavojingų medžiagų nepakankamumo priežastys lieka neaiškios. Reikia nurodyti, kad, remiantis nusistovėjusia teismų praktika, tam, kad būtų pripažintas įsipareigojimų neįvykdymas, reikia jį įrodyti pateikiant Teisingumo Teismui visus tinkamam verti-

43 — F. Lozano Lares, p. 74–77.

44 — Bendrijos lygmeniu pripažinta, kad egzistuoja šios dvi tarpusavyje susijusios grupės, nes šalia nuostatų EB 95 straipsnio pagrindu, kuriuo siekiama gaminių techninio suderinimo, egzistuoja ir kitos nuostatos EB 137 straipsnio pagrindu, kuriomis siekiama reglamentuoti sąlygas darbo vietose.

nimui reikalingus įrodymus, o vien tik spėjimo nepakanka [45].

Dėl šios priežasties direktyva atskiria vieną veiksmą nuo kito ir nurodo, kad jie abu vienodai svarbūs, todėl, jei nacionalinėje teisėje aiškiai nenurodomi abu veiksmai, direktyva perkelta nevisiškai.

c) Dėl asmeninių apsaugos priemonių

82. Austrija atmeta Komisijos argumentą, jog priemones naudoja keletas asmenų, dėl to, kad dėl higienos šios apsaugos priemonės skirtos tik asmeniniam vieno darbuotojo naudojimui ir todėl grąžinimas yra netikslingas, nes kiti darbuotojai jomis naudotis negali.

83. Tačiau šis argumentas nepateisina to, kad Austrijos teisės aktuose nėra aiškaus reikalavimo, numatančio, jog asmenys, pasinaudoję tokiomis priemonėmis, būtų įpareigojami grąžinti jas į tam skirtą vietą.

84. Tinkamas priemonių laikymas lygiai taip pat svarbus, kaip ir tinkamas jų eksploatavimas, kuris būtų neįmanomas, jei prireikus jų nebūtų tam skirtoje vietoje, – aplinkybė, kurios neapima nurodytas higienos aspektas.

45 — Be kita ko, 1982 m. gegužės 25 d. Sprendimas *Komisija prieš Nyderlandus* (96/81, Rink. p. 1791, 6 punktas); 2003 m. birželio 26 d Sprendimas *Komisija prieš Ispaniją* (C-404/00, Rink. p. I-6695, 26 punktas) ir 2003 m. lapkričio 6 d. Sprendimas *Komisija prieš Jungtinę Karalystę* (C-434/01, Rink. p. I-13239, 21 punktas).

C — *Išvada*

85. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, manau, kad valstybė atsakovė, pirma, neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 89/391/EEB 18 straipsnį ir, antra, į nacionalinę teisę neteisingai perkėlė šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalį, 7 straipsnio 3 dalį, 8 straipsnio 2 dalį, 11 straipsnio 2 dalies c ir d punktus, taip pat 13 straipsnio 2 dalies b punktą, bet nepažeidė 13 straipsnio 2 dalies a punkto.

**VI — Dėl bylinėjimosi išlaidų**

86. Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Pagal to paties reglamento 69 straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, Teisingumo Teismas gali išlaidas paskirstyti šalims arba nurodyti kiekvienai padengti savo išlaidas.

87. Kadangi tiek Komisija, tiek valstybė atsakovė prašė bylinėjimosi išlaidas priteisti iš kitos šalies, o aš siūlau ieškinį patenkinti beveik visa apimtimi, nurodyta valstybė turi padengti devynias dešimtąsias Bendrijų institucijos bylinėjimosi išlaidų, o ši – vieną dešimtąją atsakovės bylinėjimosi išlaidų.

## VII — Išvada

88. Atsižvelgdamas į tai, kas pirmiau išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui:

1. Pripažinti, jog Austrijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyvos 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo 18 straipsnį ir į nacionalinę teisę neteisingai perkėlė šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalį, 7 straipsnio 3 dalį, 8 straipsnio 2 dalį bei 11 straipsnio 2 dalies c ir d punktus, taip pat 13 straipsnio 2 dalies b punktą.

2. Atmesti likusią ieškinio dalį.

3. Austrijos Respublika padengia devynias dešimtąsias Komisijos bylinėjimosi išlaidų.

4. Komisija padengia vieną dešimtąją Austrijos Respublikos bylinėjimosi išlaidų.